

Frontal De?erlendirme Bataryas?

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Frontal De?erlendirme Bataryas?*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=21985>

Özet

Frontal Değerlendirme Bataryası (FDB), orijinal adı **Frontal Assessment Battery (FAB)** olan nöropsikolojik bir testin Türkçe adaptasyonudur. Bu batarya, frontal lob işlevlerinin ve **yürütücü işlevlerin** hızı ve etkin bir şekilde değerlendirilmesi amacıyla geliştirilmiştir. Adaptasyon çalışması, **nöropsikiyatrik** bozuklukları olan bireylerde ve sağlıklı kontrol gruplarında testin geçerliliğini ve güvenilirliğini incelemek üzere yapılmıştır. FDB, özellikle frontotemporal demans gibi frontal lob disfonksiyonu ile ilişkili durumların tanınmasında kritik bir öneme sahiptir.

FDB, 6 farklı alt bölümden oluşmakta olup, her bir alt bölüm spesifik bir yürütücü işlevi ölçmektedir. Ölçek çeşidi **Uyarılma** olup, Türk toplumunda kullanıma uygunluğunu kanıtlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Frontal Değerlendirme Bataryası, FDB, **FAB**, Frontal Lob, Yürütücü İşlevler, Nöropsikoloji, Mental Esneklik, İnhibitör Kontrol, Türkiye Uyarılması.

Yazarlar

Nilgün Tunçay

Amaç

Frontal Değerlendirme Bataryası'nın temel amacı, **frontal lob disfonksiyonunun** erken tanınması ve yürütücü işlevlerdeki bozulmaların hızlıca tespit edilmesini sağlamaktır. Batarya, klinik ortamlarda, özellikle demans, şizofreni ve diğer **nöropsikiyatrik** hastalık gruplarında bilişsel eksiklikleri değerlendirmek için tasarlanmıştır.

Bu araç, karmaşık nöropsikolojik değerlendirmelerden önce hızlı bir tarama aracı olarak kullanılabilir ve hastanın **konseptualizasyon**, programlama ve **inhibisyon** yeteneklerini kapsamlı bir şekilde incelemeyi hedefler.

Yapı

FDB, temel olarak **yürütücü işlevler** (Executive Functions) yapısını ölçmektedir. Bu yapı, bilişsel süreçlerin planlanması, organize edilmesi, sıralanması ve amaca yönelik davranışların sürdürülmesi gibi üst düzey bilişsel yetenekleri içerir. Batarya, bu karmaşık yapıyı 6 ayrı alt ölçek aracılığıyla değerlendirir.

Ölçülen başlıca bilişsel alanlar arasında **zihinsel esneklik**, motor programlama, dikkat üzerindeki

girişimlere duyarlılık ve çevresel otonomi yer almaktadır. Bu alt ölçekler, frontal korteksin farklı bölgelerine karışık gelen spesifik işlevleri hedef almaktadır.

Geçerlik

FDB'nin geçerlilik çalışmasında, çeşitli nöropsikiyatrik gruplar ile sağlıklı kontrol grubu karşılaştırılmıştır. Tüm olgular genel olarak değerlendirildiğinde, FDB puanları ile **Standardize Mini Mental Test (SMMT)** puanları arasında pozitif yönde yüksek bir **korelasyon** saptanmıştır. Bu durum, bataryanın genel bilişsel durumu ölçen diğer standart araçlarla uyumlu olduğunu göstermektedir.

Alt gruplar incelendiğinde; Alzheimer Hastalığı (AH) olgularında yüksek korelasyon katsayısına ulaşıırken, şizofreni olguları ve kontrol grubunda orta düzeyde bir ilişki gözlenmiştir. Parkinson Hastalığı (PH) olgularında ise korelasyonlar göreceli olarak zayıf bulunmuştur. Bu sonuçlar, FDB'nin farklı nöropsikiyatrik durumlarda frontal işlev bozukluğunu tespit etme yeteneğinin deşebileceğini işaret etmektedir.

Güvenirlilik

Frontal Değerlendirme Bataryasının güvenilirliği hem zaman içinde tutarlılık (test-tekrar test) hem de uygulayıcılar arasında tutarlılık açısından incelenmiştir. Bir ay ara ile yapılan test-tekrar test sonuçları, çok iyi derecede bir tutarlılık ($r: 0.89$; %95 GA $0.72-0.95$) göstermiştir.

Uygulamacılar arasındaki güvenilirlik (inter-rater reliability) katsayısı da mükemmel düzeyde ($r=1$) bulunmuştur, bu da testin farklı uygulayıcılar tarafından standart bir şekilde puanlandığını göstermektedir. İç tutarlılık katsayısı (**Cronbach Alfa**) nöropsikiyatrik hastalık grubunda yeterli düzeyde (0.73) bulunurken, sağlıklı kontrol grubunda orta düzeyde (0.52) saptanmıştır.

Faktör Analizi

Kaynak içerikte bataryanın faktör yapısına dair detaylı bir istatistiksel analiz (açımlayıcı veya doğrulayıcı faktör analizi) bilgisi sunulmamıştır. Ancak batarya, teorik olarak frontal lob işlevlerinin temel alt bileşenlerini temsil eden 6 farklı bağımsız alt bölümden oluşmaktadır. Bu alt bölümler, konseptualizasyon, mental esneklik, programlama, interferansa duyarlılık, inhibitör kontrol ve çevresel otonomi gibi yürütücü işlevlerin ayrı ayrı yönlerini temsil etmektedir.

Ölçme Aracı

Test Türü: Uyarlama

Format: Bilişsel performans dayalı kısa batarya (6 alt bölümden oluşur).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Nöropsikiyatrik Hastalar (AH, şizofreni, PH) ve Sağlık Kontrol Grubu.

Yaş Grubu: Yetkinler (Adaptasyon çalması popülasyonuna bağlı olarak).

Popülasyon Detayları: Alzheimer Hastaları (AH), şizofreni Olguları, Parkinson Hastaları (PH) ve nörolojik/psikiyatrik rahatsız olmayan sağlıklı bireyler.

Test Metodolojisi: Bireysel olarak uygulanan, nöropsikolojik tarama bataryasıdır. Uygulama süresi kısa ve yürütücü işlevlerin temel alanları hakkında değerlendirme amaçlar.

Anahtar Kelimeler

Nörobiliş, Yürütücü İşlev, Frontal Lob, Demans, şizofreni, **Cronbach Alfa**, Test-Tekrar Test, Uyarılma, Nöropsikiyatri.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Bilgi mevcut değildir.

Bağlı Kuruluş E-posta Adresleri: niltuncay@yahoo.com

Yazma Adresi: Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir (Adaptasyon çalması için).

Şinler, Ücret ve Test Yayı

Test Yayı (Uyarılma): 2009

Şinler ve Ücret: Şin ve ücretlendirme bilgileri bu kaynakta detaylı olarak belirtilmemiştir. Bataryanın klinik veya akademik amaçla kullanımı için sorumlu yazar Nilgün Tunçay ile iletişime geçilmesi önerilir.

İletişim e-posta adresi: niltuncay@yahoo.com

Kaynaklar

Tunçay, N. (2009). *FAB (Frontal Assessment Battery) Testinin Türk toplumunda geçerlilik ve güvenilirliği*. (Yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

Tez başvurusu (YÖK Ulusal Tez Merkezi): tez.yok.gov.tr

Ölçeğin orijinal PDF belgesi burada indirilebilir: [frontal-degerlendirme-bataryasi-toad.pdf](#)

Frontal Değerlendirme Bataryası Maddeleri

Ölçme aracı 6 alt bölümden oluşmaktadır. Bu alt bölümler, frontal lobun farklı yürütücü işlevlerini temsil etmektedir:

Benzerlikler (Konseptualizasyon)

Kelime Akıcılığı (Mental Esneklik)

Motor Seriler (Programlama)

Çelişen Yönergeler (İnterferans duyarlılık)

Yap-yapma (İnhibitör kontrol)

Yakalama Davranışı (Çevresel otonomi)

ARABPSYCHOLOGY.COM